

فهرست

۲ مقدمه
۳ مخاطبین
۳ کامپایلر و پلتفرم مورد استفاده
۳ سوکت چیست؟
۴ دو نوع سوکت اینترنت
۶ ریزه کاری های سطح پایین و تئوری شبکه
۸ ساختارهای (struct) مورد استفاده و رسیدگی به داده ها
۱۰ تبدیل های محلی
۱۱ آدرسهای IP و طریقه کار با آنها
۱۲ فراخوانهای سیستمی
۱۳ تابع socket()
۱۳ تابع bind()
۱۶ تابع connect()
۱۷ تابع listen()
۱۸ تابع accept()
۲۰ توابع recv() و send()
۲۱ توابع recvfrom() و sendto()
۲۳ توابع shutdown() و close()
۲۴ تابع getpeername()
۲۵ تابع gethostname()
۲۵ DNS
۲۷ دورنمای مشتری سرویس دهنده
۲۸ یک سرویس دهنده ساده
۳۰ یک مشتری ساده با استفاده از SOCK_STREAM
۳۲ سوکتهای Datagram
۳۵ تکنیکهای نسبتا پیشرفته
۳۵ بلوک کردن
۳۶ تابع select() و ورودی و خروجی ترکیبی همزمان
۴۳ رسیدگی به چندین ارسال
۴۴ بسته بندی داده ها
۴۷ منابع دیگر

به نام یگانه برنامه‌نویس عالم

مقدمه مترجم

این نوشتار ترجمه‌ای است از مقاله Beej's Guide to Network Programming Using Internet Sockets که توسط آقای Brain Hall گردآوری و نوشته شده است. این ترجمه مربوط به نسخه‌ای از این مقاله است که در سال ۲۰۰۱ میلادی گردآوری شده و آخرین نسخه‌ای بود که مترجم موفق به دریافت آن شد.

به علت نثر خاص مولف مقاله و شوخی‌ها و الفاظ مطابیه آمیز موجود در آن، برگردان مقاله به فارسی اندکی با دشواری رویرو بود. بنابراین ممکن است بعضی هایی از مقاله به نظر متفاوت بیاید.

مترجم تمامی تلاش خود را برای برگردان روان متن به کار گرفته است. در بعضی قسمت‌ها برای مفهوم شدن برخی عناوین متن افزوده‌هایی در متن آورده‌ایم (مثلا در متن اصلی داشتیم: `(socket()` و ما در برگردان تابع `(socket()` ترجمه کردیم) یا توضیحاتی را برای تکمیل مباحث در پاورقی اضافه کرده‌ایم و برای رعایت امانت حرف `-m` به عنوان نشانه افزودنی مترجم قرار داده‌ایم. امید است مورد استفاده محققان و دانشجویان عزیز قرار گیرد. بدیهی است که هر گونه انتقاد و نظر سازنده در پیشبرد هر تحقیقی لازم خواهد بود.

در پایان لازم می‌دانم مرتب قدردانی و سپاسگزاری صمیمانه خود را از خواهر عزیزم خانم زهرا صابری که در ویرایش این مقاله مرا یاری دادند به جای آورم. و سپاس او را.

غلامرضا صابری تبریزی

آبان ۱۳۸۶

مخاطبین:

این مقاله مجموعه‌ای آموزشی (تور) است و می‌تواند برای اشخاصی که به دنبال جای پایی در برنامه نویسی **Socket** می‌گردند مفید واقع شود. گفتنی است این مقاله مطمئناً یک مرجع کامل در این زمینه به حساب نمی‌آید.

کامپایلر و پلتفرم مورد استفاده:

کدهای موجود در این مقاله در کامپیوتری با سیستم عامل **Linux** و با استفاده از کامپایلر **gcc** کامپایل شده است. در واقع در هر کامپیوتر و سیستم عاملی که از **gcc** استفاده می‌کند می‌توان کدهای موجود در این مقاله را اجرا کرد. به یاد داشته باشید اگر می‌خواهید برای ویندوز برنامه نویسی نمایید این کدها به خاطر برخی مسائل کامپایل نخواهند شد. برای برنامه نویسی سوکت تحت ویندوز می‌توانید به مراجع برنامه نویسی سوکت در ویندوز مراجعه نمایید البته ذکر این نکته را هم خالی از لطف نمی‌بینم که اکثر توابع در ویندوز و لینوکس یکسان است فقط در ویندوز چند کار اضافی دیگر هم باید انجام گیرد.

سوکت چیست؟

مسلمان قبل از شروع کار با هر چیزی، شناخت آن می‌تواند بسیار مفید واقع شود. شما حتماً درباره سوکت‌ها شنیده‌اید و شاید از خود پرسیده باشید که سوکت‌ها واقعاً چه هستند؟ خوب پاسخ سوال شما این است: روشی برای تعامل با برنامه‌های دیگر از طریق توصیف کننده‌های استاندارد فایل در **UNIX**. ممکن است پرسید این به چه معناست؟

خوب ممکن است چنین جمله‌ای را از یک هکر یونیکس شنیده باشید: "یا عیسی مسیح! همه چیز در یونیکس یک فایل است!!" چیزی که این شخص راجع به آن صحبت می‌کرده در واقع این حقیقت است که برنامه‌های یونیکس هر نوع عملیات ورودی و خروجی (I/O) را به واسطه خواندن یا نوشتan در یک توصیف کننده فایل (**File Descriptor**) انجام می‌دهند.

توصیف کننده فایل، یک عدد صحیح است که با یک فایل باز در ارتباط است. اما (نکته هم در همین اما است) آن فایل باز می‌تواند یک ارتباط شبکه (**Pipe**, **FIFO**, **Network Connection**) باشد و یا هر چیز دیگری که با ورودی و خروجی در ترمینال یا یک فایل عادی روی هارد دیسک باشد و یا هر چیز دیگری که با ارتباط است.

"همه چیز در یونیکس یک فایل است!" بنابراین وقتی شما می‌خواهید با برنامه‌ای دیگر از طریق اینترنت ارتباط برقرار نمایید باید این کار را از طریق توصیف کننده‌های فایل انجام دهید. بهتر است باور کنید.

سوال: از کجا می توانم این توصیف کننده های فایل را برای ارتباطات شبکه ای به دست آورم؟ این ممکن است در حال حاضر آخرین سوال باقیمانده در ذهن شما باشد. من بدین گونه پاسخ شما را می دهم: شما یکی از روشنی های سیستم به نام **(socket)** را فراخوانی می نمایید. این فراخوان توصیف کننده سوکت را به شما (برنامه شما) بر می گرداند و شما از طریق این توصیف کننده و با استفاده از دوتابع **(recv() و send())** اطلاعات را فرستاده و دریافت می نمایید.

حال ممکن است از خود بپرسید: "اگر مقدار بازگشتی تابع **(socket())** یک توصیف کننده فایل است چرا نمی توان از توابع عادی **(read() و write())** برای خواندن و نوشتمن از و در آن استفاده کرد؟"

پاسخ کوتاه این است: "شما می توانید" و پاسخ بلندتر: "شما می توانید اما توابع **(send() و recv())** کنترل بیشتری را روی انتقال اطلاعات در اختیار شما قرار می دهند."

اما می رسیم به انواع سوکت ها. سوکت ها بسیار متنوع هستند. برای مثال آدرس های اینترنتی CCITT (سوکت های اینترنتی)، نام مسیرها در یک گره محلی (سوکت های یونیکس)، DARPA x.25 (که می توانید از این نوع با اطمینان صرف نظر نمایید). و بسیاری انواع دیگر از سوکت هایی که برخی از آنها به نوع یونیکسی که استفاده می کنند بستگی دارند. این مقاله فقط به نوع اول سوکت هایی که ذکر شد می پردازد و آن هم همان طور که حدس زده اید سوکت های اینترنت هستند.

دو نوع سوکت اینترنت:

دو نوع سوکت اینترنتی وجود دارد! آیا واقعاً دو نوع سوکت اینترنتی وجود دارد؟ خوب در پاسخ به شما باید بگوییم بله و خیر. خیر از این لحاظ که انواع بیشتری از سوکت های اینترنتی وجود دارند ولی من قصد گیج کردن شما را ندارم و بله از این لحاظ که در این مقاله فقط در مورد دو نوع از سوکت های اینترنتی بحث به میان می آورم. خوب وقت صحبت کردن در مورد این دو نوع فرا رسیده است. این دو نوع کدامند؟ یکی از آنها سوکت های جریان (Stream Socket) و دیگری سوکت های دیتا گرام (Data Gram) هستند که از این قسمت به بعد به آنها به ترتیب SOCK_DGRAM و SOCK_STREAM نیز می گوییم. در برخی از مواقع به سوکت های دیتا گرام، سوکت های فاقد ارتباط (Connectionless) نیز می گویند (البته این نامگذاری بدین معنی نیست که این سوکت ها نمی توانند متصل شوند، بلکه دلایل دیگری دارد که در ادامه به آنها خواهیم پرداخت).

سوکت های جریان، ارتباطات (جریانها)ی دو طرفه قابل اعتماد هستند؛ یعنی اگر شما دو آیتم را با ترتیب ۱ و ۲ از طریق این سوکت ها ارسال نمایید این اطلاعات در طرف دیگر با همین ترتیب می رسد. این نوع سوکت ها اصطلاحاً بدون خطای **Error free** هستند.

سوال: کاربرد سوکت های جریان چیست؟ خوب در پاسخ باید بگوییم حتماً تابه حال درباره **telnet** شنیده اید. این برنامه از سوکت های جریان استفاده می کند. تمامی کراکتر هایی که شما در این برنامه تایپ می کنید با همان ترتیبی که فرستاده شده اند به طرف دیگر می رسند. در ضمن مثال دیگری که در این زمینه می توان ذکر کرد مرورگرهای وب است که با استفاده از پروتکل **HTTP** به دریافت صفحات وب می پردازند. این پروتکل هم از سوکت های جریان برای دریافت صفحات وب استفاده می کند.

اما چگونه سوکت های جریان می توانند به چنین کیفیتی در انتقال اطلاعات دست پیدا کنند؟ دلیل این کیفیت استفاده سوکت های جریان از پروتکلی به نام پروتکل نظارت بر انتقال (**TCP¹**) است. این پروتکل اطمینان حاصل می کند که اطلاعات شما به صورت پی و بدون خطای مقصد برسد. حتماً با دیدن **TCP** به یاد چیز دیگری هم افتاده اید: نیمه دیگری که همیشه با آن به کار می رود. نام این نیمه گمشده **IP²** (Internet Protocol) یا پروتکل اینترنت است. این پروتکل برای مسیر یابی به کار می رود و وظیفه ای در قبال بی نقصی در رسیدن داده ها بر عهده ندارد.

سوکت های **DataGram**: سوالی که ممکن است در ذهن شما در مورد این نوع سوکت ها پدید آمده باشد این است که چرا به این نوع سوکت ها فاقد اتصال (**Connectionless**) می گویند؟ چرا آنها قابلیت اطمینان پایین تری نسبت به سوکت های جریان دارند؟ خوب دلایل این امور بدین شرح است: اگر شما یک **DataGram³** را ارسال نمایید، ممکن است به مقصد برسد یا نرسد. این احتمال هم وجود دارد که به صورت نامنظم به مقصد برسد. البته اگر بسته به مقصد برسد از خطای خواهد بود. سوکت های **DataGram** برای مسیر یابی از **IP** استفاده می نمایند اما برای نظارت بر انتقال اطلاعات خود از **TCP** استفاده نمی کنند. بلکه به جای استفاده از **TCP** از پروتکل دیگری به نام **User Datagram Protocol (UDP)⁴** استفاده می کنند.

اما چرا آنها فاقد اتصال هستند؟ اساساً این بدان دلیل است که شما در این نوع سوکت ها مانند سوکت های جریان نیازی به پیگیری برقراری ارتباط بین مبدأ و مقصد ندارید. شما فقط یک بسته (Packet) ایجاد می نمایید و اطلاعات مبدأ و مقصد و داده های لازم را در آن قرار می دهید و آن را

¹ برای اطلاعات بیشتر در زمینه **TCP** می توانید به RFC 793 مراجعه نمایید.

² برای اطلاعات بیشتر در مورد **IP** می توانید به RFC 791 مراجعه نمایید.

³ بسته هایی که شامل آدرس مبدأ و مقصد و داده ها است.

⁴ برای اطلاعات بیشتر در مورد **UDP** می توانید به RFC 768 مراجعه نمایید.

ارسال می نماید. این نوع ارتباطات معمولاً برای ارسال بسته های اطلاعاتی کاربرد دارد. از برنامه هایی که از این نوع سوکت استفاده می کنند، **tftp,bootp** را می توان نام برد.

ممکن است از خود بپرسید با وجود این که بسته های **DataGram** می توانند گم شوند و نرسند این برنامه ها چگونه کار می کنند؟ خوب در پاسخ باید بگوییم هر یک از این برنامه ها قراردادهای خود را دارند. به عنوان مثال قرارداد (Protocol) **tftp** می گوید برای هر بسته ای که فرستاده شد یک رسید باید بازگشت داده شود؛ مبنی بر این که طرف دیگر بسته را دریافت کرده است.^۵ اگر پیغام "دریافت شد" در یک بازه زمانی خاص مثلا ۵ ثانیه نرسد، فرستنده تا زمانی که رسید را دریافت نکرده بسته را دوباره ارسال می کند. این نوع آگاهی از رسید بسته ها در موقع کار با **SOCK_DGRAM** ها بسیار حائز اهمیت است.

ریزه کاری های سطح پایین و تئوری شبکه:

تا بدین مرحله از کار فقط درباره قراردادها (Protocols) بحث کردیم. حال زمان آن فرا رسیده که طرز کار شبکه ها را با هم بررسی نماییم و چند مثال در مورد نحوه ساخت بسته های **SOCK_DGRAM** ارائه دهیم. در صورتی که قبل واحدى را در مورد شبکه گذرانده اید یا اطلاعاتی در مورد نحوه کار شبکه ها دارید می توانید از این بخش صرفنظر نمایید اما خواندن آن را به کسانی که پیش زمینه زیادی ندارند پیشنهاد می کنم.

شکل (۱)

در این قسمت به کپسوله سازی داده ها (Data Encapsulation) می پردازیم. مثالی که در این بخش ارائه می دهیم یک بسته برنامه **tftp** است. اساسا یک بسته، مجموعه ای است از داده ها. برای فرستادن داده ها باید آنها را به صورت بسته در آوریم. برای این که بتوانیم داده های خود را به بسته های نظری شکل (۱) تبدیل نماییم باید مراحلی را پشت سر بگذاریم. این مراحل به این شرح هستند: ۱- ابتدا بسته ایجاد می شود. ۲- بسته (داده ها) در یک هدر (سر آپیند) و به ندرت در یک فوتر (پا صفحه) توسط

^۵ به این نوع تاییدها اصطلاحاً ACK(Acknowledge) می گویند.
^۶ کپسوله سازی یعنی تلفیق داده هایی با داده های دیگر.

بالاترین پروتکل (در این مثال **tftp**) برای اولین بار قرار داده می‌شود. ۳- پس از این مرحله بار دیگر تمامی بسته (اعم از هدر و فوتر) دوباره توسط پروتکل بعدی بسته‌بندی می‌شود. (UDP) ۴- در این مرحله باز هم تمامی بسته در یک هدر دیگر (IP) قرار می‌گیرد و در آخر هم توسط پروتکل پایین‌ترین لایه (فیزیکی) بسته‌بندی می‌شود و سپس فرستاده می‌شود. زمانی که بسته به مقصد می‌رسد تمامی این مراحل به صورت بر عکس انجام می‌شوند تا بسته دوباره به دست برنامه در سمت گیرنده برسد. مراحل باز شدن بسته: ابتدا سخت افزار (لایه فیزیکی) هدر Ethernet را می‌گشاید و سپس هسته هدر IP و UDP را می‌گشاید و در نهایت برنامه tftp سمت گیرنده هدر tftp را باز می‌کند و داده‌های موجود در آن را دریافت می‌نماید.

حال که مراحل بسته‌بندی را با هم بررسی نمودیم بهتر است نگاهی هم به انواع لایه‌های موجود بیندازیم و عملکرد هر یک را به صورت مختصر بررسی نماییم. در این قسمت می‌خواهیم درباره مدل لایه‌ای شبکه صحبت کنیم. این مدل یک سیستم از عاملیت‌های شبکه را توصیف می‌نماید که نسبت به سایر مدل‌ها مزایای بسیاری دارد. به عنوان مثالی برای یکی از این مزایا می‌توان گفت شما می‌توانید با استفاده از این مدل لایه‌ای برنامه کار با سوکتی را بنویسید که بدون توجه به نوع شبکه مثل: AUI، Ethernet و.... با انواع مختلف شبکه‌ها به راحتی کار کند، بدون این که نگرانی درباره طریقه انتقال اطلاعات داشته باشید. چرا که برنامه‌های سطح پایین تر به این مطالب رسیدگی می‌کنند. همان طور که می‌دانید یکی از مدل‌های پراستفاده، مدل ISO است که شبکه را به هفت لایه به صورت زیر تقسیم می‌کند:

- Application
- Presentation
- Session
- Transport
- Network
- Data Link
- Physical

در مدل فوق لایه فیزیکی همان ساخت افزار (...، **Ethrnet, Serial**) است و لایه کاربردی هم جایی است که کاربر به صورت مستقیم با آن در ارتباط است. مدل دیگری که برای تقسیم بندی شبکه وجود دارد مدل **TCP/IP** است که به صورت زیر می‌باشد:

- Application Layer (*telnet, ftp, etc.*)
- Host-to-Host Transport Layer (*TCP, UDP*)
- Internet Layer (*IP and routing*)
- Network Access Layer (*Ethernet, ATM, or whatever*)

مشاهده می‌نمایید که برای فرستاده شدن، بسته باید از مراحل گوناگونی عبور نماید. اما به لطف پیشرفت علم و تکنولوژی تمامی کاری که برای کار کردن با یک سوکت جریان باید انجام دهید فرستادن اطلاعات با تابع **send()** است و تمامی کاری که برای کار با سوکت‌های **DataGram** باید انجام دهید بسته بندی اطلاعات به روش خودتان و فرستادن آن با تابع **sendto()** است. هسته، اطلاعات لازم برای لایه انتقال و اینترنت را به صورت خودکار برای شما ایجاد می‌کند و اطلاعات لازم برای لایه دسترسی به شبکه هم توسط سخت افزار ایجاد می‌گردد.

در پایان این بخش توضیح کوتاه خود را با ذکر این نکته خاتمه می‌دهم که در مورد IP دانستن همین نکته بس که این پروتکل توسط مسیریاب‌ها مورد استفاده قرار می‌گیرد و در مسیریابی کاربرد دارد.

ساختارهای (struct) مورد استفاده و رسیدگی به داده‌ها:

خوب، حالا زمان صحبت درباره برنامه‌نویسی است. در این بخش انواع داده‌های مورد استفاده توسط رابط سوکت را پوشش خواهیم داد.

برای شروع یک مورد بسیار ساده را بررسی می‌نماییم. توصیف کننده سوکت، توصیف کننده‌ای از نوع **int** است؛ بله یک متغیر **int** ساده.

ممکن است از این قسمت به بعد مطالب کمی پیچیده شوند. بنابراین بهتر است مطالب را به ترتیب نوشته شده بخوانید و از آنها صرفنظر ننمایید. همان طور که می‌دانید دو نوع ترتیب در قرار گیری بایتها در یک عدد داریم : ۱- بایت پر اهمیت در ابتداء باشد و ۲- بایت کم اهمیت در ابتداء باشد. به روش اول **Network Byte Order**⁷ می‌گویند. برخی از ماشین‌ها اعداد خود را در این قالب ذخیره

⁷ به این روش اصطلاحا Big Endian نیز می‌گویند که توسط ریز پردازنده‌های شرکت موتورولا استفاده می‌شود. در این روش یک عدد مبنای شانزده مثیل A02B به صورت A0B2 ذخیره می‌شود(بایت با ارزش در همان ابتداء باقی می‌ماند). البته این روش در ماشین‌های بزرگ هم کاربرد دارد. (Microsoft Computer Dictionary) - م.

می نمایند و برخی نیز از این روش استفاده نمی کنند. به روش دوم اصطلاحاً ^Host Byte Order می گویند. وقتی می گوییم چیزی باید به صورت Network Byte Order باشد، باید تابعی را فراخوانی نماید تا آن را از حالت Host Byte Order به حالت Network Byte Order در آورد، اما زمانی که چیزی از Network Byte Order به میان نیاوردیم شما نیز ملزم به انجام کار خاصی نیستید.

خوب به سراغ بررسی ساختارهای مورد استفاده در سوکت نویسی می رویم. اولین ساختاری که بررسی می کنیم struct sockaddr است. این ساختار اطلاعات آدرس سوکت را برای انواع مختلفی از سوکتها نگهداری می کند:

```
struct sockaddr {
    unsigned short sa_family; // address family,
    AF_XXX
    char sa_data[14]; // 14 bytes of protocol address
};
```

استفاده AF_INET: می تواند شامل موارد گوناگونی باشد، اما در این مقاله فقط از sa_family می شود.

sa_data: شامل شماره پورت و آدرس مقصد برای سوکت است.
برای کار با ساختار sockaddr برنامه نویسان یک ساختار همسان آن تولید کرده اند: (Internet in) sockaddr_in که به صورت زیر است:

```
struct sockaddr_in {
    short int sin_family; // Address family
    unsigned short int sin_port; // Port number
    struct in_addr sin_addr; // Internet address
    unsigned char sin_zero[8]; // Same size as struct
    sockaddr
};
```

ساختار فوق ارجاع به المانهای سوکت را بسیار ساده کرده است. نکته‌ای که در اینجا باید به آن توجه کنید این است که فیلد [] sin_zero حتماً باید توسط تابع memset() با صفر پر شود. در ضمن این نکته را هم به یاد داشته باشید که یک اشاره‌گر به ساختار sockaddr_in می‌تواند به یک اشاره‌گر از نوع sockaddr تبدیل شود و بالعکس. بنابراین اگر در جایی یک آرگومان از نوع sockaddr نیاز بود می‌توان از یک اشاره‌گر به ساختار sockaddr_in هم استفاده کرد. در ضمن به یاد داشته باشید sockaddr* در ساختار sockaddr_in، مطابق با sa_family در

⁸ به این روش اصطلاحاً Little Endian می گویند. این روش توسط پردازنده های Intel مورد استفاده قرار می گیرد. و در آن بایت با ارزش عدد در انتهای آن قرار می گیرد مثلاً عددی مثل A02B به صورت 2BA0 ذخیره می شود. (Dictionary). - م

ساختار `sockaddr` است و باید به `AF_INTE` سمت شود. در نهایت این نکته را هم به یاد داشته باشید که `sin_addr` و `sin_port` باید به صورت Network Byte Order باشند.

تبديل‌های محلی:

در این قسمت می‌خواهیم به طریقه تبدیل بایت‌ها از Host Byte Order به Network Byte Order و بالعکس پردازیم. دو نوع داده وجود دارد که می‌توانید آنها را تبدیل نمایید: دو `short` (دو بایتی) و `long` (چهار بایتی). توابع مذکور در این قسمت روی انواع بدون علامت (`unsigned`) عمل می‌کنند. حال تصور کنید می‌خواهیم یک نوع `short` را از Host Byte Order به Network Byte Order تبدیل کنیم. با حرف `h` به نشانه میزبان (Host) شروع می‌کنیم. به دنبال آن `to` و سپس حرف `n` به نشانه شبکه (Network) و `S` را به نشانه `short` می‌آوریم. نتیجه می‌شود: `htons()` یا `h-to-n-s` بخوانید. همان طور که مشاهده می‌نمایید بسیار ساده است. شما می‌توانید از هر ترکیب با معنی از حروف `A, H, S, L` استفاده نمایید، همان طور که گفتم ترکیب با معنی مثلاً چیزی به نام `(Short to Long Host)stoln()` نداریم. ترکیبات با معنی

به شرح زیر هستند:

- `htons ()` – "Host to Network Short"
- `htonl ()` – "Host to Network Long"
- `ntohs ()` – "Network to Host Short"
- `ntohl ()` – "Network to Host Long"

در نهایت به این سوال پاسخ می‌دهم که: چرا `sin_port` و `sin_addr` باید به صورت `sin_family` Network Byte Order باشند، اما احتیاجی به این کار ندارد؟ پاسخ: فیلد‌های `sin_port` و `sin_addr` در لایه‌های IP⁹ و UDP¹⁰ کپسوله‌سازی می‌شوند. بنابراین باید به صورت Network Byte Order باشند. چرا که در شبکه (خارج از ماشین محلی) مورد استفاده قرار می‌گیرند. اما `Sin_family` فقط توسط هسته (Kernel) مورد استفاده قرار می‌گیرد تا بداند که ساختار شامل چه نوع آدرسی است. بنابراین باید به صورت Host Byte Order باشد. در ضمن فیلد `sin_family` به بیرون از ماشین محلی (روی شبکه) منتقل نمی‌شود.

⁹ منظور همان لایه Internet در مدل TCP/IP است. – مر

¹⁰ لایه TCP/IP در مدل Host to Host است. – مر

آدرس های IP و طریقه کار با آنها:

خوبی بختانه یک دسته از توابع برای کار کردن با آدرس های IP وجود دارند و احتیاجی نیست شما عملیات روی آدرس ها را به صورت دستی انجام دهید (با عملگر شیفت).

در ابتدا فرض کنید شما یک ساختار از نوع `sockaddr_in` به نام `ina` دارید و می خواهید یک آدرس IP مانند "10.12.110.57" را در ساختار خود ذخیره نمایید. تابعی که برای انجام این عمل استفاده می شود (`inet_addr()`) نام دارد که یک آدرس IP را که مجموعه ای از اعداد و نقطه است، به صورت یک آرایه کراکتری دریافت می کند و آن را به یک عدد بدون علامت از نوع `long` تبدیل می کند. عمل انتساب فیلد ساختار می تواند به شکل زیر انجام گیرد:

```
ina.sin_addr.s_addr = inet_addr("10.12.110.57");
```

به یاد داشته باشید تابع (`inet_addr()`) آدرس را به صورت Network Byte Order باز می گرداند و شما احتیاجی به فراخوانی تابع (`htonl()`) ندارید. عمل انتساب بالا از نظر کد نویسی دچار اشکالاتی است؛ چرا که قبل از انتساب مقدار بازگشتی تابع (`inet_addr()`) آن را برای خطاهای بررسی نماید. تابع (`inet_addr()`) در صورت موافق با خطا مقدار -1 را باز می گرداند، اعداد باینری را به خاطر می آورید نتیجه تبدیل -1 (unsigned) است بله آدرس `!!Broadcast 255.255.255.255`" است به آدرس به یاد داشته باشید که قبل از انتساب حتما خطاهای را بررسی نمایید.

راه دیگری که می توانید برای تبدیل آدرس های رشته ای به آدرس های عددی از آن استفاده نمایید و `aton()` عملکرد بهتری دارد استفاده از تابع (`inet_aton()`) است. `inet_aton()` مخفف Ascii To Network است:

```
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>
#include <arpa/inet.h>
int inet_aton(const char *cp, struct in_addr *inp);
```

مثالی از به کار گیری تابع (`inet_aton()`) به شرح زیر است:

```
struct sockaddr_in my_addr;
my_addr.sin_family = AF_INET; // host byte order
my_addr.sin_port = htons(MYPORT); // short,
                                network byte order
inet_aton("10.12.110.57", &(my_addr.sin_addr));
memset(&(my_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero the
                                rest of the struct
```

تابع فوق برخلاف دیگر توابع، هنگام کار با سوکت‌ها، در صورت موقیت مقدار غیر صفر و در صورت شکست مقدار صفر را باز می‌گرداند. متاسفانه برخی از سکو‌های کاری از این تابع پشتیبانی نمی‌نمایند. بنابراین در این مقاله از (`inet_addr()`) استفاده شده است. اما من شخصاً استفاده از تابع `inet_aton()` را به شما توصیه می‌نمایم.

خوب تا اینجا یاد گرفتید آدرس‌های رشته‌ای IP را که شامل نقطه است به نمایش دودویی در آورید. اما اگر یک ساختار از نوع `sockaddr_in` داشته باشد و بخواهید اعداد موجود در آن را به صورت نمایش با نقطه در آورید باید چه کاری انجام داد؟ خوب من به شما می‌گویم. در اینجا باید از تابع (`inet_ntoa()`) استفاده نماید، همان‌طور که ممکن است حدس زده باشد `inet_ntoa()` مخفف Network To Ascii است به عنوان مثالی در این زمینه به کد زیر توجه نمایید:

```
char *a1, *a2;
.
.
a1 = inet_ntoa(inal.sin_addr); // this is
192.168.4.14
a2 = inet_ntoa(ina2.sin_addr); // this is
10.12.110.57
printf("address 1: %s\n",a1);
printf("address 2: %s\n",a2);
```

عمل فوق باعث چاپ شدن آدرس IP می‌شود. توجه نمایید که تابع (`inet_ntoa()`) یک ساختمان از نوع `struct in_addr` را به عنوان آرگومان دریافت می‌کند نه یک عدد `long` را. هم چنین به خاطر داشته باشید این تابع یک اشاره‌گر به کراکتر را باز می‌گرداند. پس از استخراج آدرس موجود و تبدیل آن به نمایش کراکتری، اگر احتیاج به ذخیره آدرس داشتید می‌توانید از تابع (`strcpy()`) استفاده نمایید.

فراخوان‌های سیستمی (System Calls)

در این قسمت به بررسی فراخوان‌های سیستمی که ما را قادر می‌سازند از عاملیات شبکه در یونیکس استفاده کنیم می‌پردازیم. زمانی که شما یکی از این توابع را فراخوانی می‌نمایید هسته عملیات را در دست گرفته و بخش اعظمی از آن را به صورت خودکار برای شما انجام می‌دهد. جایی که اکثر مردم در آن گیر می‌کنند ترتیب فراخوانی این توابع است؛ چرا که در این مورد صفحات راهنمای `man` (`page`) نمی‌تواند به آنها کمکی بکند. به همین خاطر در اینجا تمام تلاش خود را برابر این امر معطوف داشته‌ام که توابع را به همان ترتیبی که فراخوانی می‌شوند به شما معرفی نمایم.

تابع (**socket()**: دریافت توصیف کننده فایل:

سرفایل های مورد نیاز و شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>

int socket(int domain, int type, int protocol);
```

اما این آرگومان ها چه چیزهایی هستند؟ در ابتدا آرگومان **domain** باید مانند ساختمان **AF_INET** با **sockaddr_in** مقدار دهی شود. در وحله بعدی آرگومان **type** قرار دارد. این آرگومان به هسته می گوید از چه نوع سوکتی می خواهیم استفاده کنیم که می تواند **SOCK_DGRAM** و **SOCK_STREAM** باشد. (توجه نمایید که آرگومان های **domain** و **type** می توانند مقادیر بسیار دیگری را نیز بپذیرند که من از ذکر آنها در اینجا خودداری نموده ام). برای اطلاعات بیشتر می توانید به صفحات راهنمای تابع (**socket()** مراجعه نمایید). در نهایت آرگومان **protocol** را با صفر مقدار دهی نمایید تا به (**socket()**) اجازه دهید پروتکل صحیح را بر اساس **type** انتخاب نماید (البته راه بهتری هم برای گرفتن **protocol** وجود دارد (می توانید برای اطلاعات بیشتر صفحات راهنمای تابع (**getprotobynumber()** را مشاهده نمایید).

تابع سوکت یک توصیف کننده سوکت را باز می گرداند که می توانید از آن در فراخوان های سیستمی بعدی استفاده نمایید، این تابع در صورت مواجهه با خطأ، مقدار ۱- را باز می گرداند و مقدار متغیر عمومی **errno** را هم به مقدار خطأ، سمت می نماید (به صفحات راهنمای تابع (**perror()** مراجعه نمایید).

تابع (**bind()**: من روی چه پورتی هستم؟

زمانی که شما یک سوکت دارید ممکن است مجبور شوید آن سوکت را با یک پورت روی ماشین محلی خود مرتبط سازید. شماره پورت توسط هسته برای ایجاد تطابق میان یک بسته (بسته رسیده) با یک توصیف کننده سوکت مربوط به یک پردازش مورد استفاده قرار می گیرد (در زمانی که از **listen()** استفاده می نمایید)، اما اگر فقط قصد استفاده از (**connect()** را دارید انجام این کار غیر ضروری است.

سرفایل های مورد نیاز و شکل کلی تابع (**bind()** به صورت زیر است:

```
#include <sys/types.h>
```

```
#include <sys/socket.h>
```

```
int bind(int sockfd, struct sockaddr *my_addr,
int addrlen);
```

توصیف کننده فایل سوکت است که توسط `socket()` باز گردانده شده است.

یک اشاره گر به ساختار `sockaddr` است که اطلاعاتی درباره آدرس IP، شماره پورت

و... را در بر دارد. مقدار `addrlen` هم باید برابر با طول ساختمان `myaddr` بر حسب بایت باشد.

بنابراین می توانید آن را برابر با `sizeof(struct sockaddr)` قرار دهید.

مثالی از کاربرد `:bind()`

```
#include <string.h>
```

```
#include <sys/types.h>
```

```
#include <sys/socket.h>
```

```
#include <netinet/in.h>
```

```
#define MYPORT 3490
```

```
main()
```

```
{
```

```
int sockfd;
```

```
struct sockaddr_in my_addr;
```

```
sockfd = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0); // do
some error checking!
```

```
my_addr.sin_family = AF_INET; // host byte order
```

```
my_addr.sin_port = htons(MYPORT); // short,
network byte order
```

```
my_addr.sin_addr.s_addr =
```

```
inet_addr("10.12.110.57");
```

```
memset(&(my_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero the
rest of the struct
```

```
// don't forget your error checking for bind():
```

```
bind(sockfd, (struct sockaddr *)&my_addr,
sizeof(struct sockaddr));
```

```
.
```

```
.
```

نکته قابل توجه در مثال فوق مقدار `myaddr.sin_port` است که باید به صورت Network

Byte Order باشد. نکته قابل توجه دیگر فایل های سرآیند (Header) هستند که ممکن است از

سیستمی به سیستم دیگر متفاوت باشند. به همین علت بهتر است برای اطمینان صفحات راهنمای سیستم خودتان را چک نمایید.

آخرین موضوعی که در ارتباط با تابع `bind()` باید متذکر شوم این است که اعمالی از قبیل فهمیدن آدرس IP خودتان و شماره پورت می‌توانند به صورت خودکار انجام پذیرند به مثال زیر توجه نمایید:

```
my_addr.sin_port = 0; // choose an unused port at random
my_addr.sin_addr.s_addr = INADDR_ANY; // use my IP address
```

همان طور که در مثال فوق مشاهده نمودید، با ست کردن مقدار فیلد `myaddr.sin_port` به مقدار صفر، در واقع به تابع `bind()` اعلام می‌کنید شماره پورت را خودش برای شما انتخاب نماید. به همین ترتیب با ست کردن فیلد `myaddr.sin_addr.s_addr` با ثابت `INADDR_ANY` به تابع `BIND()` اعلام می‌کنید مقدار این فیلد را با آدرس IP ماشینی که برنامه در آن در حال اجرا است پر کند.

اگر کمی با دقت به مثال بالا توجه کرده باشید حتما متوجه این نکته شده‌اید که بنده مقادیر فوق را به صورت Network Byte Order تبدیل نکرده ام، دلیل این امر در این است که در واقع مقدار ثابت `INADDR_ANY` صفر است و مقدار صفر حتی در صورت دوباره چیده شدن بیت‌ها باز هم صفر باقی می‌ماند. با این حال در برخی از ماشین‌ها مقدار مذکور برای ثابت `INADDR_ANY` مقدار ۱۲ است و کد فوق به درستی کار نخواهد کرد. بنابراین برای این که کد شما قابلیت حمل داشته باشد و بتواند در هر ماشینی به راحتی اجرا شود بهتر است کد فوق را به صورت زیر بنویسید:

```
my_addr.sin_port = htons(0); // choose an unused port at random
my_addr.sin_addr.s_addr = htonl(INADDR_ANY); // use my IP address
```

تابع `bind()` در صورت عدم موفقیت، مقدار -۱ را باز می‌گرداند و مقدار متغیر `errno` را نیز به مقدار خطأ ست می‌نماید.

نکته دیگری که باید در این قسمت متذکر شوم شماره پورت‌هایی است که استفاده می‌نمایید؛ چرا که شماره‌های ۱۰۲۴ به پایین تمام‌آرزو شده هستند (مگر این که `superuser` باشد). شما می‌توانید

هر شماره دیگری را بالای این عدد استفاده نمایید تا حداکثر ۶۵۵۳۵ (البته در صورتی که توسط برنامه‌های دیگر در حال استفاده نباشد).

تابع **:connect()**

در این قسمت به بررسی تابع **connect()** می‌پردازیم. از این تابع زمانی استفاده می‌شود که بخواهیم به یک میزبان راه دور متصل شویم. سرفایل‌های مورد نیاز و شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>

int connect(int sockfd, struct sockaddr
*serv_addr, int addrlen);
```

sockaddr همان توصیف‌کننده فایل سوکت است. **serv_addr** یک ساختار از نوع **sockfd** است که شامل آدرس IP و پورت میزبان راه دور است و **addrlen** هم سایز ساختار **sockaddr** بر حسب بایت است. بنابراین می‌توانید آن را با **sizeof(struct sockaddr)** مقداردهی نمایید. به مثال زیر توجه نمایید:

```
#include <string.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>

#define DEST_IP "10.12.110.57"
#define DEST_PORT 23

main()
{
    int sockfd;
    struct sockaddr_in dest_addr; // will hold the
    destination addr
    sockfd = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0); // do
    some error checking!
    dest_addr.sin_family = AF_INET; // host byte
    order
```

```

dest_addr.sin_port = htons(DEST_PORT); // short,
network byte order
dest_addr.sin_addr.s_addr = inet_addr(DEST_IP);
memset(&(dest_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero
the rest of the struct
// don't forget to error check the connect()!
connect(sockfd, (struct sockaddr *)&dest_addr,
sizeof(struct sockaddr));
.
.
.

```

بهتر است مقدار بازگشته تابع `connect()` را برای بررسی خطاهای چک نمایید. این تابع نیز در صورت مواجهه با شکست مقدار ۱- را باز می‌گرداند و مقدار متغیر `errno` را نیز متعاقباً مقداردهی می‌نماید.

در مثال بالا به این نکته توجه داشته باشید که تابع `bind()` فراخوانی نشده است؛ چراکه اساساً شماره پورت کامپیوتر محلی در اینجا اهمیتی ندارد و نکته حائز اهمیت آدرس میزبان راه دور است، در چنین موقعی هسته به صورت خودکار یک شماره پورت برای ما انتخاب می‌نماید و کامپیوتر مقصد به صورت اتوماتیک این اطلاعات را دریافت خواهد کرد.

تابع `:listen()`

خوب زمان این است که بحث را کمی تغییر دهیم. اگر نخواهیم به یک میزبان راه دور متصل شویم چه باید بکنیم؟ برای مثال ممکن است بخواهید برای یک یا چند درخواست (ارتباط) منتظر بمانید و پس از دریافت ارتباط آنها را به شکل خاصی اداره نمایید. خوب انجام چنین اعمالی دو مرحله دارد: مرحله اول گوش دادن (`listen()`) برای دریافت ارتباطات است و مرحله دوم پذیرش (`accept()`) ارتباطات.

تابع `listen()` بسیار ساده است و احتیاج به توضیح زیادی ندارد، شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
int listen(int sockfd, int backlog);
```

یک توصیف کننده فایل سوکت است که توسط تابع `socket()` بازگردانده می‌شود، `sockfd` هم تعداد ارتباطاتی است که می‌توانند در صف ارتباطات در انتظار باشند. اما صف

ارتباطات به چه معنی است؟ خوب در واقع این صفت است که ارتباطات (connection) در آن برای رسیدگی به درخواستشان منتظر می‌مانند تا زمانی که مورد پذیرش (accept()) قرار بگیرند و عدد backlog تعداد ارتباطاتی را مشخص می‌کند که می‌توانند در این صفت قرار بگیرند. طبق معمول تابع (listen()) در صورت مواجهه با شکست، مقدار ۱- را باز می‌گرداند و مقدار errno هم متعاقباً مقداردهی می‌شود.

خوب همان طور که ممکن است تا به حال حدس زده باشد قبل از فراخوانی تابع (listen()) باید تابع (bind()) را فراخوانی نماییم. در غیر این صورت هسته یک پورت تصادفی را برای گوش دادن انتخاب می‌نماید. بنابراین اگر مایل به گوش دادن به یک پورت خاص برای دریافت ارتباطات هستید ترتیب فراخوانی توابعی که تا به حال ذکر کرده ایم به صورت زیر است:

```
socket();
bind();
listen();
/* accept() goes here */
```

تابع accept()

ممکن است از خود بپرسید چه زمانی باید این تابع را فراخوانی کرد؟ چه چیزی باید اتفاق بیفتد؟ خوب پاسخ شما اینجاست: فرض کنید شخصی از مسافتی بسیار دور سعی در (connect()) شدن به پورتی دارد که شما در حال (listen()) کردن به آن هستید. در ابتدا آن شخص در یک صفت قرار می‌گیرد و منتظر می‌ماند. سپس مورد پذیرش (accept()) قرار می‌گیرد، تابع (accept()) یک توصیف کننده فایل سوکت جدید را برای شما باز می‌گرداند تا به این ارتباط جدید از طریق آن رسیدگی نمایید. درست است شما دو توصیف کننده سوکت برای یک ارتباط دارید، اولی هنوز در حال گوش دادن به پورت مورد نظر شما است و دومی آماده ارسال (send()) و دریافت (recv()) اطلاعات.

سرفایل‌های مورد نیاز و شکل کلی تابع accept() به صورت زیر است:

```
#include <sys/socket.h>

int accept(int sockfd, void *addr, int *addrlen);
```

همان توصیف کننده سوکتی است که در حال گوش دادن (listen()) به آن هستید، `sockfd` یک اشاره گر است به ساختاری از نوع `sockaddr_in`. این ساختار اطلاعات را درباره طرف

دیگر ارتباط در خود نگه داری می‌نماید، `addr` هم طول ساختار `addr` است و می‌تواند به صورت `sizeof(struct sockaddr_in)` مقداردهی شود.

این تابع نیز در صورت مواجهه با شکست، مقدار ۱- را باز می‌گرداند و مقدار `errno` نیز متعاقباً به مقدار خطأ سنت خواهد شد.

به مثالی در مورد تابع `accept()` توجه نمایید:

```
#include <string.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>

#define MYPORT 3490 // the port users will be
connecting to

#define BACKLOG 10 // how many pending
connections queue will hold

main()
{
    int sockfd, new_fd; // listen on sock_fd, new
connection on new_fd
    struct sockaddr_in my_addr; // my address
information
    struct sockaddr_in their_addr; // connector's
address information
    int sin_size;
    sockfd = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0); // do
some error checking!
    my_addr.sin_family = AF_INET; // host byte order
    my_addr.sin_port = htons(MYPORT); // short,
network byte order
    my_addr.sin_addr.s_addr = INADDR_ANY; // auto-
fill with my IP
    memset(&(my_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero the
rest of the struct
    // don't forget your error checking for these
calls:
    bind(sockfd, (struct sockaddr *)&my_addr,
sizeof(struct sockaddr));
    listen(sockfd, BACKLOG);
    sin_size = sizeof(struct sockaddr_in);
```

```

new_fd = accept(sockfd, (struct sockaddr
*) &their_addr, &sin_size);
.
.
.

```

توجه داشته باشید که از توصیف کننده `new_fd` برای تمامی فراخوانهای `recv()` و `send()` استفاده خواهیم کرد، بنابراین اگر شما فقط قصد دریافت یک ارتباط را دارید می‌توانید `sockfd` را برای جلوگیری از تعداد بیشتری ارتباط `(close())` نمایید.¹¹

توابع `recv()` و `send()`

این توابع برای مخابره کردن¹² از طریق سوکت‌های جریان و یا سوکت‌های **DataGram** متصل شده (به کار می‌روند. اگر مایل به استفاده از سوکت‌های **DtaGram** غیر متصل هستید باید از توابع `recvfrom()` و `sendto()` استفاده نمایید که در ادامه مقاله مورد بررسی قرار می‌گیرند).

شكل کلی تابع `send()` به صورت زیر است:

```

int send(int sockfd, const void *msg, int len,
int flags);

```

`sockfd` توصیف کننده سوکتی است که مایل به فرستادن اطلاعات از طریق آن هستید (که یا توسط `accept()` و یا توسط `socket()` باز گردانده شده است). `msg` اشاره‌گر به اطلاعاتی است که می‌خواهید بفرستید و `len` طول اطلاعات شما بر حسب بایت است، آرگومان `flag` را هم به `send()` مقدار صفر است نمایید (برای اطلاعات بیشتر در مورد این آرگومان به صفحات راهنمای تابع `(send())` مراجعه نمایید).

به مثالی از تابع `send()` توجه نمایید:

```

char *msg = "Beej was here!";
int len, bytes_sent;
.
.
.
```

¹¹ منظور نویسنده این است که در حالی که شما از `new_fd` برای ارسال و دریافت داده‌ها استفاده می‌نمایید `sockfd` هنوز در حال گوش دادن به پورت برای دریافت ارتباطات جدید است. بنابراین در صورتی که مایل به دریافت و پذیرش ارتباطات دیگری نیستید بهتر است `sockfd` را مسدود `((close()))` نمایید. - مر -

¹² منظور از مخابره کردن (communicate) همان ارسال و دریافت داده‌ها است.

```

len = strlen(msg);
bytes_sent = send(sockfd, msg, len, 0);
.
.
.

```

تابع `(send()` در صورت موفقیت تعداد بایت‌هایی را که موفق به فرستادن آنها شده است باز می‌گرداند، این مقدار ممکن است کمتر از مقداری باشد که شما برای فرستادن به آن داده اید؛ چراکه ممکن است در برخی مواقع مقدار اطلاعاتی که به تابع می‌دهید برای آن قابل اداره و در دست گیری نباشد. در چنین موقعی تابع حداکثر مقداری را که می‌تواند می‌فرستد و ادامه روند فرستادن داده‌ها را به شما محول می‌نماید. خبر خوب در اینجا این است که اگر اطلاعات شما نسبتاً کم باشد (تا ۱ کیلوبايت) تابع `(send()` به احتمال زیاد با یکبار فرستادن، آن را ارسال خواهد نمود.

این تابع نیز در صورت مواجهه با خطأ مقدار ۱- را باز می‌گرداند و مقدار `errno` را نیز به مقدار خطأ سنت می‌نماید.

تابع `(recv()` از بسیاری از جوانب شبیه به تابع `(send()` است. شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```

int recv(int sockfd, void *buf, int len, unsigned
int flags);

```

توصیف کننده سوکتی است که اطلاعات از طریق آن دریافت می‌شوند. `buf` یک بافر است که اطلاعات دریافت شده در آن قرار می‌گیرند، `len` هم حداکثر سایز بافر است، `flag` هم باید به صفر است شود (برای اطلاعات بیشتر در مورد آرگومان `flag` می‌توانید از صفحات راهنمای تابع `(recv()` استفاده نمایید). تابع `(recv()` در صورت موفقیت تعداد بایت‌های دریافت شده را باز می‌گرداند و در صورت مواجهه با خطأ مقدار ۱- را باز می‌گرداند. در چنین موقعی مقدار متغیر `errno` به مقدار خطأ سنت خواهد شد.

صبر کنید. این تابع در شرایطی مقدار صفر را باز می‌گرداند و این فقط یک معنی می‌تواند داشته باشد: طرف مقابل ارتباط را قطع کرده است و این مقدار بازگشتی توسط تابع `(recv()` برای آگاه کردن شما از این مسئله است.

توابع `(recvfrom()` و `(sendto()` (سوکت‌های Datagram

در این قسمت توابع مربوط به سوکت‌های Datagram را مورد بررسی قرار می‌دهیم. خوب برای شروع حدس بزنید در موقعی که از سوکت‌های Datagram استفاده می‌کنید و به یک میزبان راه

دور متصل نیستید باید قبل از ارسال چه بخشی از اطلاعات را به تابع بدھیم؟ درست است آدرس مقصد.

شکل کلی تابع `sendto()` به صورت زیر است:

```
int sendto(int sockfd, const void *msg, int len,
unsigned int flags,
const struct sockaddr *to, int tolen);
```

همان طور که مشاهده می‌نمایید این تابع شبیه به `send()` است و فقط در دو آرگومان با `send()` متفاوت است. یک اشاره گر به ساختمان `sockaddr` است که شامل آدرس IP و پورت کامپیوتر مقصد است، `tolen` هم می‌تواند به راحتی به صورت `sizeof(struct sockaddr)` مقداردهی شود. مانند تابع `send()`، این تابع نیز در صورت موفقیت تعداد بایت‌های فرستاده شده را باز می‌گرداند (که ممکن است کمتر از سایز مورد نظر شما باشد) و در صورت مواجهه با خطا مقدار -1 را باز می‌گرداند.

حال به بررسی تابع `recvfrom()` می‌پردازیم. شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
int recvfrom(int sockfd, void *buf, int len,
unsigned int flags,
struct sockaddr *from, int *fromlen);
```

این تابع نیز شبیه به `recv()` است و فقط در تعدادی از آرگومانها با `recv()` متفاوت است. `from` یک اشاره گر به ساختمانی از نوع `sockaddr` است که با آدرس IP و پورت ماشین مبدأ پر می‌شود، `fromlen` یک اشاره گر به `int` است که می‌تواند به صورت `sizeof(struct sockaddr)` مقداردهی شود، زمانی که تابع کار خود را به اتمام می‌رساند `fromlen` شامل طول آدرسی است که در `from` ذخیره شده است.

این تابع نیز در صورت موفقیت تعداد بایت‌هایی را که دریافت کرده است باز می‌گرداند و در صورت مواجهه با خطا مقدار -1 را باز می‌گرداند و مقدار متغیر `errno` را نیز به مقدار خطا است می‌نماید.

به یاد داشته باشید اگر یک سوکت `Datagram` را `connect()` نمایید می‌توانید از تابع `send()` برای فرستادن و `recv()` برای دریافت داده‌های خود استفاده نمایید، در این حالت خود

سوکت هنوز یک سوکت **Datagram** است و بسته‌ها هنوز هم برای انتقال از **UDP** استفاده می‌نمایند اما رابط سوکت اطلاعات مبدأ و مقصد را به صورت خودکار به بسته‌ها اضافه می‌نماید.^{۱۳}

توابع **(shutdown() و close())**

خوب شما تمامی طول روز را با توابع **(recv()** و **(send()** به فرستادن و دریافت اطلاعات سپری کرده‌اید و حال می‌خواهید کار خود را پایان دهید (ارتباط را قطع نمایید)، خوب انجام این کار بسیار ساده است می‌توانید انجام این کار را به توابع عادی کار با فایل‌ها در یونیکس واگذار نمایید:

```
close(sockfd);
```

فراخوانی تابع فوق سبب می‌شود از این نقطه به بعد از هر گونه خواندن و یا نوشتن بر روی **sockfd** جلوگیری به عمل آید و هر گونه سعی در هر دو طرف باعث بروز یک خطأ خواهد شد، چرا که ارتباط قطع شده است.

اما ممکن است در مواقعی بخواهید کنترل بیشتری روی نحوه قطع شدن ارتباط داشته باشید و ارتباط یک طرف و یا در مواقعی هر دو طرف (مثل **(close())**) را قطع نمایید. در چنین مواقعی می‌توانید از تابع **(shutdown())** استفاده نمایید. شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
int shutdown(int sockfd, int how);
```

در این قالب کلی **sockfd** توصیف کننده فایل سوکتی است که می‌خواهید **(shutdown())** نمایید و **how** می‌تواند شامل یکی از موارد زیر باشد:

- 0 – Further receives are disallowed
- 1 – Further sends are disallowed
- 2 – Further sends and receives are disallowed (like **close()**)

0: باعث می‌شود دریافت اطلاعات غیرممکن شود.

1: باعث می‌شود ارسال اطلاعات غیرممکن شود.

2: باعث می‌شود هم دریافت و هم ارسال غیرممکن گردد (مانند **(close())**).

¹³ چراکه اگر شما سوکت را **(connect())** ننمایید مجبور خواهید بود آدرس فرستنده و گیرنده را به صورت دستی به توابع **(sendto())** و **(recvfrom())** بدهید اما در این حالت این اطلاعات به صورت خودکار اضافه می‌شوند. - م-

این تابع در صورت موفقیت مقدار صفر و در صورت شکست مقدار ۱- را باز می‌گرداند و مقدار متغیر `errno` هم به مقدار خطاست می‌شود.

اگر شما قصد استفاده از `shutdown()` را روی سوکت‌های بدون ارتباط `Datagram` دارید به یاد داشته باشید این عمل سوکت را برای `send()` و یا `recv()`‌های بعدی غیر ممکن می‌سازد. توجه به این نکته نیز ضروری است که `shutdown()` در حقیقت توصیف کننده، سوکت را نمی‌بندد و فقط نوع استفاده آن را تغییر می‌دهد و برای آزاد سازی یک توصیف کننده سوکت باید از `close()` استفاده نمایید.

تابع `:getpeername()`

این تابع به شما می‌گوید چه کسی در سر دیگر ارتباط قرار دارد. سر فایل‌های مورد نیاز و شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
#include <sys/socket.h>

int getpeername(int sockfd, struct sockaddr
*addr, int *addrlen);
```

تابع `getpeername()` که می‌تواند به صورت `sockfd` اشاره‌گری از نوع سوکت مرتبط است، `addr` اشاره‌گری از نوع `sockaddr` یا `sockaddr_in` یا `sockaddr` `sizeof(struct sockaddr)` به `int addrlen` است که می‌تواند به صورت `addr` اشاره‌گری به مقدار دهی شود.

تابع فوق در صورت مواجهه با خطای مقدار ۱- را باز می‌گرداند و مقدار `errno` نیز به مقدار خطاست خواهد شد.

هنگامی که شما آدرس مقصد را داشته باشید می‌توانید با تابع `inet_ntoa()` و یا `getpeername()` اطلاعاتی را راجع به آن به دست آورید، البته با استفاده از این تابع شما نمی‌توانید نام ورودی (`login name`) میزبان مقصد را به دست آورید.^{۱۴}

^{۱۴} برای اطلاعات بیشتر در زمینه و به دست آوردن نام ورودی (`login name`) به ۱۴۱۳ RFC مراجعه نمایید.

تابع (gethostname):

این تابع نام کامپیوتری را که برنامه در حال اجرا در آن است، باز می‌گرداند، پس از به دست آوردن این نام می‌توانید با استفاده از تابع `(gethostbyname()` آدرس IP کامپیوتر خودتان را به دست آورید. فایل‌های سرآیند و شکل کلی تابع فوق به صورت زیر است:

```
#include <unistd.h>

int gethostname(char *hostname, size_t size);
```

یک اشاره گر به کراکتر است که شامل نام میزبان خواهد بود و `hostname` هم اشاره گری است که تعداد کراکترهای نام میزبان را در خود دارد.

این تابع در صورت موفقیت مقدار صفر و در صورت عدم موفقیت مقدار ۱- را باز می‌گرداند و در صورت خطای مقدار `errno` نیز به مقدار خطای خواهد شد.

:DNS (Domain Name Service)

`Domain Name` همان طور که در بالا هم می‌توانید ملاحظه نمایید مخفف `DNS` خوب `Service` یا سرویس نام دامنه است. به عنوان توضیحی مختصر درباره وصف `DNS` می‌توان گفت که شما یک نام قابل درک و فهم برای انسان (نام سایت) را به `DNS` می‌دهید و آن را با آدرس `IP` تبدیل می‌نماید (سپس شما می‌توانید از `(connect(), bind()` و... برای اتصال به آن سایت استفاده نمایید).

اما چگونه؟ خوب برای این کار شما باید از تابع `(gethostbyname()` استفاده نمایید. سرفایل‌های مورد نیاز و شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
#include <netdb.h>

struct hostent *gethostbyname(const char *name);
```

همان طور که ملاحظه می‌نمایید این تابع یک اشاره گر به ساختاری از نوع `hostent` باز می‌گرداند. فیلد‌های این ساختار به شرح زیر است:

```
struct hostent {
```

```

char *h_name;
char **h_aliases;
int h_addrtype;
int h_length;
char **h_addr_list;
};

#define h_addr h_addr_list[0]

```

در این قسمت توضیح کوتاهی در مورد هر یک از فیلدهای این ساختار آورده‌ام:
h_name: نام میزبان.

h_aliases: آرایه‌ای شامل نام‌های مستعار برای میزبان که با کراکتر **NULL** خاتمه می‌یابد.

AF_INET: نوع آدرسی که باز گردانده می‌شود. معمولاً **h_addrtype** طول آدرس بر حسب بایت.

h_addr_list: آرایه‌ای که با صفر به پایان می‌رسد و شامل آدرس‌های شبکه مربوط به میزبان است.
 آدرس‌ها در قالب **Network Byte Order** هستند.

h_addr: اولین آدرس موجود در **h_addr_list**.

تابع فوق در صورت موفقیت یک اشاره‌گر پر به ساختار **hostent** باز می‌گرداند و در صورت شکست مقدار **NULL** را باز می‌گرداند، البته در چنین موقعی به جای مقدار **errno** متغیر دیگری به نام **h_error** با مقدار خطاست می‌شود و برای چاپ خطای باید از **herror()** به جای **herror()** استفاده نمایید. به مثالی در زمینه استفاده از **herror()** توجه نمایید:

```

#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <errno.h>
#include <netdb.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>
#include <arpa/inet.h>
int main(int argc, char *argv[])
{
    struct hostent *h;
    if (argc != 2) { // error check the command line
        fprintf(stderr, "usage: getip address\n");
        exit(1);
    }

```

```

if ((h=gethostbyname(argv[1])) == NULL) { // get
the host info
herror("gethostbyname");
exit(1);
}
printf("Host name : %s\n", h->h_name);
printf("IP Address : %s\n", inet_ntoa(*((struct
in_addr *)h->h_addr)));
return 0;
}

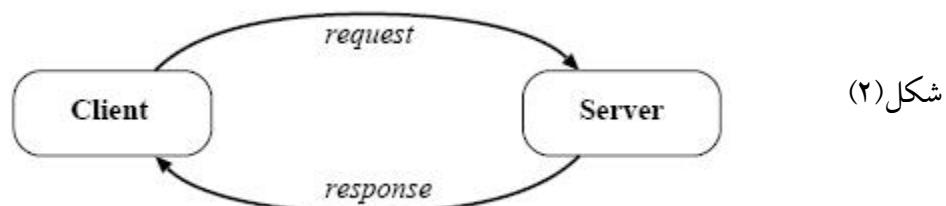
```

همان طور که گفته شد با تابع `gethostbyname()` نمی‌توانید از `perror()` برای چاپ خطاهای استفاده نمایید (چرا که `errno` مورد استفاده قرار نگرفته است) و در عوض باید از `herror()` استفاده نمایید.

پس از استفاده از تابع `gethostbyname()` و دریافت اطلاعات ساده‌ترین راه برای چاپ آدرس IP موجود در فیلد `h_addr` ساختار `hostent` استفاده از `inet_ntoa()` است، اما تابع `inet_ntoa()` یک اشاره‌گر به ساختار `in_addr` را به عنوان آرگومان دریافت می‌نماید. بنابراین باید قبل از فرستادن این فیلد به تابع، آن را به اشاره‌گری از نوع ساختار `in_addr` تبدیل کرد، این نکته را می‌توانید در کد بالا هم مشاهده نمایید.

دورنمای مشتری-سرвис دهنده (Client-Server):

همه چیز در شبکه به نوعی در قالب سرویس دهنده و مشتری است. به عنوان مثال `telnet` را در نظر بگیرید. زمانی که شما به وسیله `telnet` به پورت ۲۳ یک میزبان راه دور متصل می‌شوید (مشتری)، یک برنامه در آن میزبان به نام `telnetd` (سریوس دهنده) شروع به کار می‌کند و به ارتباطات دریافتی رسیدگی می‌نماید و یک عنوان (`prompt`) برای ورود در اختیار شما قرار می‌دهد. تبادلات بین مشتری و سرویس دهنده در شکل ۲ به صورت خلاصه آورده شده است.

توجه نمایید که زوج مشتری-سرویس دهنده می‌توانند از طریق **SOCK_STREAM** و یا **SOCK_DGRAM** و یا هر چیز دیگری با هم در ارتباط باشند (البته از یک نوع). به عنوان مثال در زمینه برنامه‌های مشتری-سرویس دهنده می‌توان به: **ftp/ftpd**, **telnet/telnetd**, **bootp/bootpd** اشاره کرد.

اغلب فقط یک سرویس دهنده روی هر ماشین وجود دارد و این سرویس دهنده از طریق **fork()** کردن مشتری‌ها به چندین مشتری به صورت همزمان رسیدگی می‌نماید. به زبان ساده می‌توان گفت که یک سرویس دهنده برای ارتباط منتظر می‌ماند و پس از دریافت ارتباط آن را **accept()** کرده و یک پردازش فرزند را برای آن ارتباط **(fork())** ایجاد می‌نماید تا بتواند به ارتباط رسیدگی کند. این اعمال کارهایی است که سرویس دهنده‌ای که در بخش بعدی ایجاد می‌کنیم انجام خواهد داد.

یک سرویس دهنده (**server**) ساده:

تمامی کاری که این سرویس دهنده انجام می‌دهد فرستادن رشته "Hello world\n" با استفاده از یک **SOCK_STREAM** است. تمامی کاری که شما برای امتحان کردن این سرویس دهنده باید انجام دهید اجرای آن در یک پنجره و اجرای **telnet** در پنجره‌ای دیگر و سپس **telnet** کردن به سرویس دهنده به صورت زیر است:

```
$ telnet remotehostname 3490
```

که در آن **remotehost** نام ماشینی است که در حال اجرای برنامه روی آن هستید. کد برنامه به صورت زیر است (توجه کنید یک علامت \ در یک خط به معنای ادامه دار بودن آن در خطوط بعدی است):

```
/*
** server.c - a stream socket server demo
*/
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <errno.h>
#include <string.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>
#include <arpa/inet.h>
#include <sys/wait.h>
```

```

#include <signal.h>
#define MYPORT 3490 // the port users will be
connecting to
#define BACKLOG 10 // how many pending
connections queue will hold
void sigchld_handler(int s)
{
while(wait(NULL) > 0);
}
int main(void)
{
int sockfd, new_fd; // listen on sock_fd, new
connection on new_fd
struct sockaddr_in my_addr; // my address
information
struct sockaddr_in their_addr; // connector's
address information
int sin_size;
struct sigaction sa;
int yes=1;
if ((sockfd = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0)) == -1) {
perror("socket");
exit(1);
}
if
(setsockopt(sockfd, SOL_SOCKET, SO_REUSEADDR, &yes, sizeof(int)) == -1) {
perror("setsockopt");
exit(1);
}
my_addr.sin_family = AF_INET; // host byte order
my_addr.sin_port = htons(MYPORT); // short,
network byte order
my_addr.sin_addr.s_addr = INADDR_ANY; // automatically fill with my IP
memset(&(my_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero the rest of the struct
if (bind(sockfd, (struct sockaddr *)&my_addr,
sizeof(struct sockaddr)))
== -1) {
perror("bind");
exit(1);
}

```

```

if (listen(sockfd, BACKLOG) == -1) {
perror("listen");
exit(1);
}
sa.sa_handler = sigchld_handler; // reap all dead
processes
sigemptyset(&sa.sa_mask);
sa.sa_flags = SA_RESTART;
if (sigaction(SIGCHLD, &sa, NULL) == -1) {
perror("sigaction");
exit(1);
}
while(1) { // main accept() loop
sin_size = sizeof(struct sockaddr_in);
if ((new_fd = accept(sockfd, (struct sockaddr
*)&their_addr,
&sin_size)) == -1) {
perror("accept");
continue;
}
printf("server: got connection from
%s\n", inet_ntoa(their_addr.sin_addr));
if (!fork()) { // this is the child process
close(sockfd); // child doesn't need the listener
if (send(new_fd, "Hello, world!\n", 14, 0) == -1)
perror("send");
close(new_fd);
exit(0);
}
close(new_fd); // parent doesn't need this
}
return 0;
}

```

: SOCK_STREAM با استفاده از

این بخش، از بخش سرویس‌دهنده ساده‌تر است. تمامی کاری که این مشتری (سرویس‌گیرنده) انجام می‌دهد متصل شدن به سرویس‌دهنده‌ای است که شما در خط فرمان برای آن مشخص می‌نمایید. شماره پورت در این مثال ۳۴۹۰ است. پس از اتصال، مشتری رشته‌ای را که سرویس‌دهنده برای او فرستد دریافت می‌نماید.

کد مشتری به شرح زیر است:

```
/*
** client.c - a stream socket client demo
*/
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <errno.h>
#include <string.h>
#include <netdb.h>
#include <sys/types.h>
#include <netinet/in.h>
#include <sys/socket.h>
#define PORT 3490 // the port client will be
connecting to
#define MAXDATASIZE 100 // max number of bytes we
can get at once
int main(int argc, char *argv[])
{
    int sockfd, numbytes;
    char buf[MAXDATASIZE];
    struct hostent *he;
    struct sockaddr_in their_addr; // connector's
address information
    if (argc != 2) {
        fprintf(stderr,"usage: client hostname\n");
        exit(1);
    }
    if ((he=gethostbyname(argv[1])) == NULL) { // get
the host info
        perror("gethostbyname");
        exit(1);
    }
    if ((sockfd = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0)) ==
-1) {
        perror("socket");
        exit(1);
    }
    their_addr.sin_family = AF_INET; // host byte
order
    their_addr.sin_port = htons(PORT); // short,
network byte order
```

```

their_addr.sin_addr = *((struct in_addr *)he-
>h_addr);
memset(&(their_addr.sin_zero), 8); // zero the
rest of the struct
if (connect(sockfd, (struct sockaddr
*)&their_addr,
sizeof(struct sockaddr)) == -1) {
perror("connect");
exit(1);
}
if ((numbytes=recv(sockfd, buf, MAXDATASIZE-1,
0)) == -1) {
perror("recv");
exit(1);
}
buf[numbytes] = '\0';
printf("Received: %s",buf);
close(sockfd);
return 0;
}

```

به یاد داشته باشید در صورتی که سرویس دهنده را قبل از مشتری اجرا نمایید با خطای **connection refused** مواجه خواهید شد.

سوکتهای **Datagram**

در این قسمت به ارائه یک مثال درباره سوکت های **Datagram** خواهیم پرداخت. این مثال دارای دو برنامه است؛ اولی **listener** نام دارد که در یک ماشین مستقر می شود و منتظر دریافت یک بسته روی پورت ۴۹۵۰ می باشد و **talker** هم یک بسته را روی آن پورت می فرستد که شامل اطلاعاتی است که کاربر وارد کرده است.

کد منبع برای **listener** به صورت زیر است:

```

/*
** listener.c - a datagram sockets "server" demo
*/
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <errno.h>
#include <string.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>

```

```
#include <netinet/in.h>
#include <arpa/inet.h>
#define MYPORT 4950 // the port users will be
connecting to
#define MAXBUFSIZE 100
int main(void)
{
    int sockfd;
    struct sockaddr_in my_addr; // my address
information
    struct sockaddr_in their_addr; // connector's
address information
    int addr_len, numbytes;
    char buf[MAXBUFSIZE];
    if ((sockfd = socket(AF_INET, SOCK_DGRAM, 0)) == -1) {
        perror("socket");
        exit(1);
    }
    my_addr.sin_family = AF_INET; // host byte order
    my_addr.sin_port = htons(MYPORT); // short,
network byte order
    my_addr.sin_addr.s_addr = INADDR_ANY; // automatically fill with my IP
    memset(&(my_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero the
rest of the struct
    if (bind(sockfd, (struct sockaddr *)&my_addr,
sizeof(struct sockaddr)) == -1) {
        perror("bind");
        exit(1);
    }
    addr_len = sizeof(struct sockaddr);
    if ((numbytes=recvfrom(sockfd,buf, MAXBUFSIZE-1,
0,
(struct sockaddr *)&their_addr, &addr_len)) == -1) {
        perror("recvfrom");
        exit(1);
    }
    printf("got packet from
%s\n",inet_ntoa(their_addr.sin_addr));
    printf("packet is %d bytes long\n",numbytes);
    buf[numbytes] = '\0';
    printf("packet contains \"%s\"\n",buf);
```

```

        close(sockfd);
        return 0;
    }
}

```

و کد منبع talker نیز به شرح زیر می باشد:

```

/*
** talker.c - a datagram "client" demo
*/
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <unistd.h>
#include <errno.h>
#include <string.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>
#include <arpa/inet.h>
#include <netdb.h>
#define MYPORT 4950 // the port users will be
connecting to
int main(int argc, char *argv[])
{
int sockfd;
struct sockaddr_in their_addr; // connector's
address information
struct hostent *he;
int numbytes;
if (argc != 3) {
fprintf(stderr,"usage: talker hostname
message\n");
exit(1);
}
if ((he=gethostbyname(argv[1])) == NULL) { // get
the host info
perror("gethostbyname");
exit(1);
}
if ((sockfd = socket(AF_INET, SOCK_DGRAM, 0)) ==
-1) {
perror("socket");
exit(1);
}

```

```

}
their_addr.sin_family = AF_INET; // host byte
order
their_addr.sin_port = htons(MYPORT); // short,
network byte order
their_addr.sin_addr = *((struct in_addr *)he-
>h_addr);
memset(&(their_addr.sin_zero), '\0', 8); // zero
the rest of the struct
if ((numbytes=sendto(sockfd, argv[2],
strlen(argv[2]), 0,
(struct sockaddr *)&their_addr, sizeof(struct
sockaddr))) == -1) {
perror("sendto");
exit(1);
}
printf("sent %d bytes to %s\n", numbytes,
inet_ntoa(their_addr.sin_addr));
close(sockfd);
return 0;
}

```

تکنیک های نسبتا پیشرفته:

تکنیک هایی که از این بخش به بعد به کار می روند واقعاً پیشرفته نیستند، بلکه خارج از بخش مقدماتی هستند و در واقع تا به همین جای کار هم شما بخش ابتدایی برنامه نویسی شبکه تحت یونیکس را پشت سر گذاشته اید، به شما تبریک می گوییم.

بلوکه کردن^{۱۵}:

در واقع Block یک معنای مجازی یا یک کنایه از خوابیدن (Sleep) است. ممکن است توجه کرده باشید زمانی که **listener** را اجرا می نمایید تا زمان دریافت یک بسته در انتظار باقی می ماند چراکه **recvfrom()** را فراخوانی می نماید و چون چیزی برای دریافت وجود ندارد می گوییم **recvfrom()** بلوکه شده است (در انتظار است)، تا زمانی که اطلاعاتی برسد. بسیاری از توابع به این صورت عمل می کنند. به عنوان مثال تابع **accept()** تمامی انواع **recv()** و..... دلیل بلوکه شدن این توابع این است که آنها اجازه این کار را دارا هستند. زمانی که شما یک توصیف کننده سوکت ایجاد

¹⁵ Blocking (بلوکه کردن) در این متن همان طور که در ادامه گفته شده، به معنی خوابیدن (Sleep) پردازه ها است.

می نمایید هسته، آن را بلوکه می نماید. اگر نمی خواهید یک سوکت بلوکه شود باید از تابع (`fcntl()`) استفاده نمایید. سرفایل های مورد نیاز و شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
#include <unistd.h>
#include <fcntl.h>

sockfd = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0);
fcntl(sockfd, F_SETFL, O_NONBLOCK);
```

با تغییر خصوصیت یک سوکت به **non-blocking** شما می توانید به صورت موثری از اطلاعات سوکت ها نمونه برداری نمایید. اگر شما سعی کنید یک سوکت **non-blocking** را بخوانید و اطلاعاتی برای خواندن موجود نباشد سوکت توانایی بلاک شدن را ندارد و مقدار ۱- باز گردانده خواهد شد و مقدار `EWOULDBLOCK` به `errno` است خواهد شد.

البته نمونه برداری از سوکت ها با چنین روشی ایده خیلی خوبی نیست؛ چرا که اگر بخواهید در یک صف شلوغ به دنبال سوکتی که آماده خواندن است بگردید وقت CPU را هدر داده اید. یک راه حل دیگر هم برای انجام چنین اعمالی وجود دارد و آن هم استفاده از تابع (`select()`) است که در قسمت بعدی به آن پرداخته ایم.

ورودی و خروجی ترکیبی همزمان: `select()`

تابع (`select()`) توانایی نظارت کردن بر چندین سوکت را در یک زمان واحد به شما می دهد. این تابع به شما اطلاع می دهد کدام یک از آنها آماده خواندن و کدام یک آماده نوشتن است و کدام یک باعث ایجاد خطأ شده است.

سرفایل های مورد نیاز و شکل کلی این تابع به صورت زیر است:

```
#include <sys/time.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd.h>
int select(int numfds, fd_set *readfds, fd_set
*writefd,
fd_set *exceptfds, struct timeval *timeout);
```

این تابع مجموعه ای از توصیف کننده ها را مورد بررسی قرار می دهد. در واقع `readfds`، `writefd` و `exceptfd` به عنوان مثال اگر می خواهید بدانید که آیا می توانید از ورودی استاندارد (`stdin`) و یک سوکت مثلا: `sockfd` اطلاعات را بخوانید، فقط کافی است مقدار صفر

(را برای توصیف کننده فایل) و توصیف کننده سوکت را به مجموعه `readfds` اضافه نمایید، مقدار `sockfd+1` باید برابر با شماره بالاترین توصیف کننده + 1 باشد که در اینجا برابر با 1 است؛ چرا که مطمئناً از صفر بزرگتر است.

پس از این که `select()` به کار خود خاتمه داد مقدار `readfds` متفاوت خواهد بود تا تابع بتواند سوکت‌هایی را که برای خواندن آماده هستند نشان دهد. سپس شما می‌توانید با استفاده از ماکروی `FD_ISSETU()`^{۱۶} آنها را امتحان نمایید.

قبل از ادامه بحث می‌خواهم درباره دستکاری مجموعه‌های فوق صحبت کنم. هر کدام از این سه مجموعه از نوع `fd_set` هستند. ماکروهایی که در ادامه آمده‌اند برای دستکاری و تغییر این مجموعه‌ها به کار می‌روند:

`FD_ZERO(fd_set *set)` : یک مجموعه از توصیف کننده‌ها را پاک می‌کند.
`FD_SET(int fd, fd_set *set)` : توصیف کننده `fd` را به مجموعه `set` اضافه می‌نماید.
`FD_CLR(int fd, fd_set *set)` : توصیف کننده `fd` را از مجموعه `set` پاک می‌کند.
`FD_ISSET(int fd, fd_set *set)` : امتحان می‌کند تا بینند آیا `fd` در `set` وجود دارد یا خیر.

تنها نکته پیچیده این است که ساختار `timeval` چیست؟ خوب در برخی از موقع شما نمی‌خواهد تا ابد منتظر بمانید تا شخصی چیزی برای شما بفرستد. این ساختار شما را قادر می‌سازد تا یک بازه زمانی برای انتظار مشخص نمایید، در این حالت اگر زمان انتظار از زمان معین شده فراتر رود و تابع `select()` هیچ توصیف کننده آمده‌ای را پیدا نکرده باشد به کار خود خاتمه می‌دهد و شما می‌توانید ادامه روند پردازش را از سر بگیرید. فیلهای این ساختار به صورت زیر هستند:

```
struct timeval {
    int tv_sec; // seconds
    int tv_usec; // microseconds
};
```

فیلد `tv_sec` را به تعداد ثانیه‌های لازم برای انتظار و فیلد `tv_usec` را به تعداد میکروثانیه‌های لازم برای انتظار مقدار دهی نمایید. در ضمن زمانی که تابع به کار خود خاتمه دهد ممکن است مقدار

^{۱۶} منظور مجموعه‌های `readfds`, `writefds`, `exceptfds` است. - مر

آرگومان **timeout** را تغییر داده باشد تا نشان دهد هنوز زمانی باقی مانده است. این به نوع یونیکسی که در حال استفاده از آن هستید بستگی دارد.

نکه جالب دیگری که وجود دارد این است که اگر شما فیلدهای ساختار **timeval** خود را با 0 مقداردهی نمایید تابع (**Select()**) به سرعت به تمامی مجموعه‌ها سرکشی کرده و کار خود را به اتمام می‌رساند. و اگر مقدار آرگومان **timeout** را به **NULL** ست کنید تابع (**Select()**) تا آماده شدن اولین توصیف کننده متظر می‌ماند.

قطعه کد زیر مدت ۲,۵ ثانیه برای ورودی استاندارد متظر می‌ماند:

```
/** select.c - a select() demo
 */
#include <stdio.h>
#include <sys/time.h>
#include <sys/types.h>
#include <unistd.h>
#define STDIN 0 // file descriptor for standard
input
int main(void)
{
    struct timeval tv;
    fd_set readfds;
    tv.tv_sec = 2;
    tv.tv_usec = 500000;
    FD_ZERO(&readfds);
    FD_SET(STDIN, &readfds);
    // don't care about writefds and exceptfds:
    select(STDIN+1, &readfds, NULL, NULL, &tv);
    if (FD_ISSET(STDIN, &readfds))
        printf("A key was pressed!\n");
    else
        printf("Timed out.\n");
    return 0;
}
```

اگر از یک ترمینال با بافر خطی استفاده می‌نمایید باید کلید **RETURN** را فشار دهید. حال ممکن است بگویید انتظار برای دریافت اطلاعات از یک سوکت **Datagram** راه خوبی است. پاسخ شما درست است، بله می‌تواند باشد، چرا که برخی از انواع یونیکس‌ها اجازه استفاده از (**Select()**) را با این روش می‌دهند و برخی خیر. بنابراین شما باید صفحات راهنمای مربوط به یونیکس خودتان را چک نمایید.

برخی از یونیکس‌ها زمان موجود در ساختار **timeout** را برای نشان دادن باقیمانده زمان تغییر می‌دهند و برخی این کار را انجام نمی‌دهند. اگر می‌خواهید برنامه شما قابلیت حمل داشته باشد باید از این نکات صرفظیر نمایید(برای مثال برای دانستن زمان سپری شده می‌توانید از **gettimeofday()** استفاده نمایید).

چه اتفاقی می‌افتد اگر یک سوکت که در مجموعه خواندن قرار دارد ارتباط را بیندد؟ در این حالت تابع **select()** سوکت را در لیست آمده خواندن قرار می‌دهد، و سپس زمانی که شما اطلاعات را از آن دریافت می‌نمایید (**recv()**) این تابع مقدار صفر را به شما باز می‌گرداند. این راهی است که در چنین موقعی می‌توانید از قطع شدن ارتباط مطلع شوید.

نکته جالب دیگر درباره **select()** این است که اگر شما سوکتی داشته باشید که در حال **listen()** شدن است می‌توانید با قرار دادن توصیف کننده آن سوکت در مجموعه **readfds** از وجود ارتباطات جدید آگاه شوید.

مثال زیر مانند یک سرویس دهنده چت (**Chat Server**) چند منظوره عمل می‌نماید. برای امتحان آن باید برنامه را در یک پنجره اجرا نمایید و سپس در چند پنجره مجزا به آن **telnet** کنید (**hostname 9034**) و سپس متنی را در یکی از پنجره‌ها وارد نمایید. خواهید دید که متن به همه پنجره‌ها فرستاده خواهد شد.

کد برنامه به صورت زیر است:

```
/*
** selectserver.c - a cheezy multiperson chat
server
*/
#include <stdio.h>
#include <stdlib.h>
#include <string.h>
#include <unistd.h>
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
#include <netinet/in.h>
#include <arpa/inet.h>
#define PORT 9034 // port we're listening on
int main(void)
{
    fd_set master; // master file descriptor list
    fd_set read_fds; // temp file descriptor list for
    select()
```

```

struct sockaddr_in myaddr; // server address
struct sockaddr_in remoteaddr; // client address
int fdmax; // maximum file descriptor number
int listener; // listening socket descriptor
int newfd; // newly accept()ed socket descriptor
char buf[256]; // buffer for client data
int nbytes;
int yes=1; // for setsockopt() SO_REUSEADDR,
below
int addrlen;
int i, j;
FD_ZERO(&master); // clear the master and temp
sets
FD_ZERO(&read_fds);
// get the listener
if ((listener = socket(AF_INET, SOCK_STREAM, 0)) == -1) {
perror("socket");
exit(1);
}
// lose the pesky "address already in use" error
message
if (setsockopt(listener, SOL_SOCKET,
SO_REUSEADDR, &yes,
sizeof(int)) == -1) {
perror("setsockopt");
exit(1);
}
// bind
myaddr.sin_family = AF_INET;
myaddr.sin_addr.s_addr = INADDR_ANY;
myaddr.sin_port = htons(PORT);
memset(&(myaddr.sin_zero), '\0', 8);
if (bind(listener, (struct sockaddr *)&myaddr,
sizeof(myaddr)) == -1) {
perror("bind");
exit(1);
}
// listen
if (listen(listener, 10) == -1) {
perror("listen");
exit(1);
}
// add the listener to the master set

```

```

FD_SET(listener, &master);
// keep track of the biggest file descriptor
fdmax = listener; // so far, it's this one
// main loop
for(;;) {
    read_fds = master; // copy it
    if (select(fdmax+1, &read_fds, NULL, NULL, NULL)
== -1) {
        perror("select");
        exit(1);
    }
    // run through the existing connections looking
    for(i = 0; i <= fdmax; i++) {
        if (FD_ISSET(i, &read_fds)) { // we got one!!
            if (i == listener) {
                // handle new connections
                addrlen = sizeof(remoteaddr);
                if ((newfd = accept(listener, (struct sockaddr
                *)&remoteaddr,
                &addrlen)) == -1) {
                    perror("accept");
                } else {
                    FD_SET(newfd, &master); // add to master set
                    if (newfd > fdmax) { // keep track of the maximum
                        fdmax = newfd;
                    }
                    printf("selectserver: new connection from %s on "
                    "socket %d\n", inet_ntoa(remoteaddr.sin_addr),
                    newfd);
                }
            } else {
                // handle data from a client
                if ((nbytes = recv(i, buf, sizeof(buf), 0)) <= 0)
                {
                    // got error or connection closed by client
                    if (nbytes == 0) {
                        // connection closed
                        printf("selectserver: socket %d hung up\n", i);
                    } else {
                        perror("recv");
                    }
                    close(i); // bye!
                    FD_CLR(i, &master); // remove from master set
                }
            }
        }
    }
}

```

توجه نمایید من در مثال فوق دو مجموعه توصیف کننده فایل دارم: `master` و `readfs`. اولی (`master`) تمامی توصیف کننده هایی را که در حال حاضر متصل هستند و توصیف کننده هایی را که در حال گوش داده شدن هستند در خود نگه داری می نماید. این بدان دلیل است که `(select())` مجموعه هایی را که به آن می دهید تغییر می دهد تا سوکت هایی را که آماده هستند منعکس نماید، و برای این که بتوانیم بین یک فراخوانی `(select())` و فراخوانی بعدی ارتباطات موجود را نگه داری نمایم باید آنها را در جایی دیگر ذخیره می کردم، سپس در آخرین لحظه `readfs master` را در کپی نموده و تابع `(select())` را فراخوانی نموده ام. و این بدین معناست که هر گاه یک ارتباط جدید داشتم آن را به مجموعه `master` اضافه کرده ام و هر گاه یک ارتباط قطع می شده آن را از `master` حذف کرده ام.

توجه کنید من سوکت **listener** را چک کرده‌ام تا بیینم آماده خواندن است یا خیر و هر گاه آماده خواندن بود بدین معنی است که یک ارتباط جدید داریم. پس آن را `accept()` کرده و سپس به مجموعه **master** اضافه نموده‌ام. و در زمانی که یک ارتباط آماده خواندن است و تابع `recv()` مقدار صفر را باز می‌گرداند فهمیده‌ام که ارتباط قطع شده است و باید آن را از لیست **master** کسر نماییم. و اگر تابع `recv()` یکی از مشتری‌ها مقدار غیر صفری باز گرداند به معنی دریافت اطلاعات است. بنابراین آن را برای تمامی مشتری‌های دیگر از میان لیست **master** فرستاده‌ام.

رسیدگی به چندین ارسال :

به یاد دارید که در بخش های ابتدایی گفته شد تابع `send()` ممکن است نتواند تمامی اطلاعاتی را که به آن داده اید در یک بار ارسال نماید؟ اما چاره این کار چیست؟ خوب شما می توانید تابعی مانند مثال بنویسید تا انجام این کار را برای شما به عهده بگیرد.

به مثال زیر توجه نمایید:

```
#include <sys/types.h>
#include <sys/socket.h>
int sendall(int s, char *buf, int *len)
{
    int total = 0; // how many bytes we've sent
    int bytesleft = *len; // how many we have left to
    send
    int n;
    while(total < *len) {
        n = send(s, buf+total, bytesleft, 0);
        if (n == -1) { break; }
        total += n;
        bytesleft -= n;
    }
    *len = total; // return number actually sent here
    return n===-1?-1:0; // return -1 on failure, 0 on
    success
}
```

در مثال فوق `S` سوکتی است که می خواهد اطلاعات را به آن ارسال نماید و `buf` بافری است که اطلاعات در آن قرار دارد و `len` هم اشاره گری به `int` است که طول داده های موجود در بافر را در خود نگه داری می کند. تابع فوق در مواجهه با خطای مقدار ۱- را باز می گرداند. و تعداد بایت هایی را که می فرستد نیز در `len` قرار می دهد. این تعداد با تعداد درخواستی شما یکی است، مگر این که خطایی رخ دهد.

برای آشنایی با طرز فراخوانی تابع فوق به مثال زیر توجه نمایید:

```
char buf[10] = "Beej!";
int len;
len = strlen(buf);
if (sendall(s, buf, &len) == -1) {
```

```

perror("sendall");
printf("We only sent %d bytes because of the
error!\n", len);
}

```

اما سوالی که در اینجا پیش می آید این است که در موقعی که اطلاعات به صورت قطعه به قطعه فرستاده می شوند در سمت گیرنده چه اتفاقی می افتد؟ اگر بسته ها در سایز های متفاوتی باشند ابتدا و انتهای هر یک از کجا مشخص می شود؟ در چنین موقعی باید اطلاعات را بسته بندی نماییم. در بخش بعد چگونگی این کار را مورد بررسی قرار می دهیم.

بسته بندی داده ها:

بسته بندی داده ها به چه معنا است؟ خوب در ساده ترین حالت بسته بندی شما یکسری اطلاعات کنترلی (هدر) را که می تواند شامل طول بسته، اطلاعات شناسایی یا هر دو باشد به بسته اضافه می نمایید. اما هدر شما باید به چه صورتی باشد؟ در واقع هدر شما فقط شامل یکسری اطلاعات دودویی است که شما احساس کرده اید برای انجام پروژه تان ضروری است. به عنوان مثال فرض کنید که یک برنامه چت چند کاربره دارید که از **SOCK_DGRAM** ها استفاده می نماید، در چنین حالتی زمانی که کاربر چیزی را تایپ می کند دو نوع اطلاعات باید به سرویس دهنده فرستاده شود: پیامی که نوشته شده و نام کاربری که پیام را نوشته است. خوب ممکن است از خود پرسید مشکل چیست؟ پاسخ شما این است که پیام ها می توانند در سایز های متفاوتی باشند. به عنوان مثال شخصی به نام **Tom** ممکن است بنویسد "Hi" و شخصی به نام **Benjamin** بنویسد: "Hey guys! what is up?". اگر شما این داده ها را به همان شکلی که ارسال شده اند به مقصد بفرستید چیزی شبیه به متن زیر خواهید داشت:

t o m H i B e n j a m i n H e y g u y s w h a t i
s u p ?

در چنین حالاتی یک مشتری از کجا باید بداند یک پیام از کجا شروع و در چه نقطه ای پایان یافته است؟ یکی از راه حل های موجود این است که طبق یک فرض تمامی پیام ها را یک اندازه بگیریم، اما چنین راه حلی فقط باعث به هدر رفتن پهنانی باند می شود. چرا که نمی خواهیم مثلا ۱۰۲۴ بایت را به **Tom** اختصاص دهیم و او هم فقط پیغام **Hi** را ارسال نماید. به همین دلیل بهتر است داده ها را در یک بسته که شامل یک یا چند هدر است قرار دهیم، در ضمن هر دو طرف سرویس گیرنده و سرویس دهنده طریقه بسته بندی و باز کردن بسته ها را می دانند. شاید به نظر نیاید ولی ما در حال تعریف یک پروتکل بین مشتری و سرویس دهنده هستیم.

خوب در این مثال اجازه دهید فرض کنیم نام هر کاربر می‌تواند تا حداقل ۸ کراکتر باشد که مکان های خالی آن با ۱۰ پر می‌شوند و فرض کنیم طول داده‌ها تا ۱۲۸ کراکتر متغیر است. خوب باید تا اینجا نگاهی به ساختار بسته خود بیندازیم:

- ۱- طول بسته(**len**): ۱ بایت (بدون علامت)؛ که شامل ۸ کراکتر برای نام کاربر و تا حداقل ۱۲۸ کراکتر برای پیام است.
- ۲- نام کاربر(**name**): نام کاربر است.
- ۳- پیغام چت (**chat data**) که **n** بایت است و باید از ۱۲۸ کراکتر بیشتر شود. طول این داده‌ها باید محاسبه شده و با ۸ کراکتر نام کاربر جمع شود.

با توجه به تعریف بالا در مورد هر بسته، بسته اول به صورت زیر خواهد بود(مبنای ۱۶ و کد اسکی):

0A (length)	74 6F 6D 00 00 00 00 T o m	48 69 H 1
----------------	-------------------------------	--------------

و بسته دوم:

14 (length)	42 65 6E 6A 61 6D 69 6E B e n j a m i n	48 65 79 20 67 75 79 73 20 77 ... H e y g u y s w ...
----------------	--	--

در این مثال طول(**len**) باید به صورت Network Byte Order باشد. برای فرستادن این بسته‌ها باید مطمئن شوید که تمامی اطلاعات فرستاده می‌شوند؛ حتی اگر مجبور شوید چندین بار اطلاعات را بفرستید. برای این کار می‌توانید از تابعی مثل (**sendall()**) که در مثالهای قبل نوشتیم و یا چیزی شبیه به آن استفاده نمایید.

پس از دریافت اطلاعات نیز باید کارهای اضافی انجام دهید؛ برای اطمینان باید فرض کنید ممکن است "بخشی" از یک بسته را دریافت کنید. برای این کار باید تابع (**recv()**) را آنقدر فراخوانی نمایید تا تمامی بسته را دریافت کنید. اما چگونه می‌توان این کار را انجام داد؟ خوب ما تعداد کل بایت‌هایی را که باید دریافت کنیم می‌دانیم؛ چون آنها را در ابتدای هر بسته جاسازی نموده‌ایم. در ضمن از حداقل سایز هر بسته نیز مطلع هستیم: $1 + 8 + \dots + 128 = 137$ بایت برای هر بسته. تنها کاری که شما باید انجام دهید تعریف آرایه‌ای است که به اندازه دو بسته جا داشته باشد. این آرایه در واقع همان بافر کاری شما است. هر بار که بسته‌ای را دریافت می‌کنید باید آن را در این بافر قرار دهید و در

صورتی که طول بسته بزرگتر یا مساوی با طول مشخص شده در هدر بود^(۱)+ چرا که فیلد طول شامل اندازه خود فیلد نیست) بسته کامل است اما اگر طول داده های موجود در بافر کمتر از ۱ بود فیلد طول از دست رفته است و نمی توان برای طول بسته به آن استناد نمود. در صورتی که بسته به صورت کامل دریافت شود می توانید عمل مورد نظر خود را با آن انجام دهید.

البته در مواردی ممکن است شما با یک بار فرآخوانی (`recv()`) دو بسته را به صورت تکه تکه دریافت نمایید. در چنین موقعی چون طول بسته اول را از طریق هدر آن می دانید می توانید تا انتهای بسته اول از بافر خود بخوانید سپس بسته اول را از بافر پاک نموده و بسته دوم را به ابتدای بافر انتقال دهید و شروع به کار روی بسته دوم نمایید. بعضی از خواننده ها ممکن است متوجه این نکته شده باشند که اعمال فوق(جا به جایی بسته ها) در بافر زمان گیر است و می توان با تکنیک هایی نظیر بافر های حلقوی این مشکل را حل نمود اما متأسفانه بحث در مورد این تکنیک ها خارج از حوصله این مقاله است.

من هرگز نگفتم که یاد گرفتن برنامه نویسی سوکت ساده است. ... خیلی خوب گفتم!! و راحت است. فقط باید تمرین کنید و قسم می خورم که یاد بگیرید.

در پایان امیدوارم استفاده لازم را از این مقاله(ترجمه) ببرید. نظرات و انتقادات خود را می توانید با شماره ۰۹۳۵-۲۶۶۹۳۶۷ با بنده در میان بگذارید یا با آدرس ایمیل بنده مکاتبه نمایید و یا در بخش نظرات وبلاگ که در پایین تمامی صفحات آمده است مراجعه نمایید.

منابع دیگر

برای اطلاعات بیشتر می‌توانید به منابع زیر رجوع نمایید:

- صفحه راهنمای مربوط به هریک از توابع ذکر شده در مقاله برای مبتدیان.

- کتابها:

Unix Network Programming, volumes I-II by W. Richard Stevens. Published by Prentice Hall. ISBNs for volumes

1-2: 013490012X⁴⁶, 0130810819⁴⁷.

Internetworking with TCP/IP, volumes I-III by Douglas E. Comer and David L. Stevens. Published by Prentice Hall.

ISBNs for volumes I, II, and III: 0130183806⁴⁸, 0139738436⁴⁹, 0138487146⁵⁰.

TCP/IP Illustrated, volumes I-3 by W. Richard Stevens and Gary R. Wright. Published by Addison Wesley. ISBNs for volumes 1, 2, and 3: 0201633469⁵¹, 020163354X⁵², 0201634953⁵³.

TCP/IP Network Administration by Craig Hunt. Published by O'Reilly & Associates, Inc. ISBN 1565923227⁵⁴.

Advanced Programming in the UNIX Environment by W. Richard Stevens. Published by Addison Wesley. ISBN 0201563177⁵⁵.

Using C on the UNIX System by David A. Curry. Published by O'Reilly & Associates, Inc. ISBN 0937175234. Out of print.

- مراجع وب:

*BSD Sockets: A Quick And Dirty Primer*⁵⁶(has other great Unix system programming info, too!)

*The Unix Socket FAQ*⁵⁷

*Client-Server Computing*⁵⁸

*Intro to TCP/IP*⁵⁹(gopher)

*Internet Protocol Frequently Asked Questions*⁶⁰

*The Winsock FAQ*⁶¹

- در خواست برای توضیحات :(RFC

RFCs⁶²-the real dirt:

*RFC-768*⁶³-The User Datagram Protocol (UDP)

*RFC-791*⁶⁴-The Internet Protocol (IP)

*RFC-793*⁶⁵-The Transmission Control Protocol (TCP)

*RFC-854*⁶⁶-The Telnet Protocol

*RFC-951*⁶⁷-The Bootstrap Protocol (BOOTP)

*RFC-1350*⁶⁸-The Trivial File Transfer Protocol (TFTP)